

Sygn. akt III AUa 15/18

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 7 listopada 2018 r.

Sąd Apelacyjny w Łodzi III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w składzie:

Przewodniczący: SSA Iwona Szybka

Sędziowie: SSA Anna Szczepaniak-Cicha (spr.)

SSA Anna Rodak

Protokolant: Sekretarz sądowy Aleksandra Białecka

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 24 października 2018 r. w Ł.

sprawy J. M.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w Ł.

o kapitał początkowy i wysokość emerytury

na skutek apelacji J. M.

od wyroku Sądu Okręgowego w Piotrkowie Trybunalskim

z dnia 30 listopada 2017 r. sygn. akt V U 248/17

oddala apelację.

Sygn. akt III AUa 15/18

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 13 grudnia 2016 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w Ł., wykonując wyrok Sądu Okręgowego w Piotrkowie Trybunalskim z dnia 30 września 2016 r. ponownie ustalił kapitał początkowy J. M.. Do ustalenia podstawy wymiaru kapitału początkowego przyjęto przeciętną podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne z 10 kolejnych lat kalendarzowych wybranych z całego okresu ubezpieczenia, tj. z lat 1968 - 1977. Wskaźnik wysokości podstawy wymiaru kapitału wyniósł 114,19%. Do ustalenia wysokości kapitału początkowego ZUS uwzględnił 33 lata 10 miesięcy i 22 dni okresów składkowych, tj. 406 miesięcy oraz 1 miesiąc okresów nieskładkowych. Podstawę wymiaru kapitału początkowego stanowi kwota 1.394,13 zł. Wartość kapitału początkowego wyniosła 189.860,91 zł.

Z kolei decyzją z dnia 16 grudnia 2016 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w Ł., wykonując wyrok Sądu Okręgowego w Piotrkowie Trybunalskim z dnia 30 września 2016 r., na podstawie art. 26 ustawy o emeryturach i rentach z FUS ustalił wysokość emerytury J. M. od dnia 1 kwietnia 2015 r., tj. od miesiąca, w którym zgłoszono wniosek, na kwotę 3.585,07 zł, a po waloryzacji od dnia 1 marca 2016 r. - na kwotę 3593,67 zł. Emerytura stanowi równowartość kwoty będącej wynikiem podzielenia sumy kwoty składek zaewidencjonowanych na koncie do końca miesiąca poprzedzającego miesiąc, od którego przyznano emeryturę z uwzględnieniem waloryzacji (70.735,23 zł) oraz kwoty zwaloryzowanego kapitału początkowego (603.974,79 zł) przez średnie dalsze trwanie życia dla osób w wieku równym wiekowi przejścia na emeryturę, tj. 188,20 miesięcy. Na poczet należności od 1 kwietnia 2015 r. do dnia 31

stycznia 2017 r. w kwocie 78.966,14 zł Zakład zaliczył kwotę 58.974,83 zł z tytułu wypłaconej emerytury na podstawie art. 53 ustawy, co dało do wypłaty kwotę 19.991,31 zł.

Od decyzji tych J. M. odwołał się w dniu 30 grudnia 2016 r. domagając się zmiany decyzji i zobowiązania ZUS do wyliczenia emerytury zgodnie z art. 26 w związku z art. 55 ustawy o emeryturach i rentach z FUS. Organ rentowy wniósł o oddalenie odwołań.

Decyzją z dnia 24 stycznia 2017 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w Ł. odmówił J. M. prawa do odsetek w związku z realizacją wyroku z dnia 30 września 2016 r. Od decyzji tej wnioskodawca odwołał się w dniu 25 maja 2017 r., sprawa zawisała pod sygnaturą V U 705/17.

Postanowieniem z dnia 15 września 2017 r. Sąd Okręgowy w Piotrkowie Trybunalskim na podstawie art. 219 k.p.c. połączył sprawę sygn. V U 705/17 do łącznego rozpoznania i rozstrzygnięcia ze sprawą o sygn. V U 248/17 z wniosku J. M. przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Ł. o kapitał początkowy i wysokość emerytury.

Na rozprawie w dniu 19 września 2017 r. wnioskodawca wniósł o doliczenie do kapitału początkowego okresu równego różnicy pomiędzy wiekiem emerytalnym a faktycznym wiekiem przejścia na emeryturę, na podstawie art. 185 ustawy o emeryturach i rentach z FUS. Na rozprawie w dniu 23 listopada 2017 r. pełnomocnik wnioskodawcy sprecyzował odwołanie w ten sposób, że wniósł o przyjęcie do wyliczenia kapitału początkowego i wysokości emerytury zarobków wnioskodawcy z kolejnych 10 lat, tj. 1972 - 1981, przy przyjęciu wskaźnika 118,45%. Jednocześnie pełnomocnik wnioskodawcy zażądał odsetek z tytułu błędnie wyliczonego wyrównania emerytury na podstawie wyroku Sądu Okręgowego z dnia 30 września 2016 r., wydanego w sprawie V U 619/15, od daty wydania decyzji przez ZUS, czyli od dnia 22 maja 2015 r. do daty wypłaty wyrównania, tj. do dnia 24 stycznia 2017 r. oraz o zasądzenie kosztów zastępstwa procesowego.

Sąd Okręgowy w Piotrkowie Trybunalskim wyrokiem z dnia 30 listopada 2017 r. zmienił zaskarżone decyzje z dnia 13 grudnia 2016r. i 16 grudnia 2016r. w ten sposób, że przyznał wnioskodawcy J. M. prawo do ustalenia kapitału początkowego i wysokości emerytury z 10 kolejnych lat kalendarzowych, tj. z okresu od 1 stycznia 1972 r. do 31 grudnia 1981 r., ustalając wskaźnik wysokości podstawy wymiaru świadczenia na poziomie 118,54% i pozostawiając organowi rentowemu szczegółowe wyliczenie świadczenia, a w pozostałej części oddalił odwołanie (pkt 1), zmienił zaskarżoną decyzję z dnia 24 stycznia 2017 r. i przyznał wnioskodawcy J. M. prawo do odsetek od wyrównania świadczenia emerytalnego przyznanego decyzją z dnia 16 grudnia 2016 r. wydaną w wykonaniu wyroku Sądu Okręgowego z dnia 30 września 2016 r. w sprawie V U 619/15 za okres od dnia 1 kwietnia 2015 r. do dnia 16 grudnia 2016 r. (pkt 2) oraz zasądził od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w Ł. na rzecz J. M. kwotę 180 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego (pkt 3).

Sąd Okręgowy ustalił, że J. M., urodzony w dniu (...), w dniu 29 sierpnia 2006 r. wystąpił do ZUS z wnioskiem o emeryturę. Decyzją z dnia 3 października 2006 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w Ł. przyznał wnioskodawcy prawo do emerytury w obniżonym wieku, poczynając od dnia 17 września 2006 r. Do ustalenia podstawy wymiaru emerytury Zakład przyjął przeciętną podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne z 20 lat kalendarzowych wybranych z całego okresu podlegania ubezpieczeniu, tj. z lat: 1969 - 1974, 1976 - 1981, 1984 - 1988, 1990 - 1992. Wskaźnik wysokości podstawy wymiaru wyniósł 116,76%. Do ustalenia emerytury w części stażowej oraz socjalnej przyjęto kwotę bazową w wysokości 1.977,20 zł. Do obliczenia wysokości emerytury ZUS uwzględnił 40 lat i 3 miesiące okresów składkowych oraz 1 rok i 5 miesięcy okresów nieskładkowych. ZUS do wyliczenia emerytury wnioskodawcy przyjął na podstawie kart wynagrodzeń następujące zarobki: za 1969 r. - 35.364 zł, za 1970 r. - 30.747 zł, za 1971 - 45.878 zł, za 1972 r. - 34.988 zł, za 1973 r. - 38.570 zł, za 1974 r. - 38.958 zł, za 1976 r. - 59.760 zł, za 1977 r. - 56.842 zł, za 1978 r. - 67.236 zł, za 1979 r. - 72.508 zł, za 1980 r. - 72.107 zł, za 1981 r. - 191.272 zł, za 1984 r. - 192.494 zł, za 1985 r. - 247.754 zł, za 1986 r. - 304.485 zł, za 1987 r. - 344.508 zł, za 1988 r. - 683.238 zł, za 1990 r. - 14.247.921 zł, za 1991 r. - 23.937.797 zł, za 1992 r. - 34.585.000 zł.

W dniu 26 lutego 2007 r. wnioskodawca złożył w ZUS zaświadczenie o zatrudnieniu w Spółce z o.o. (...) w K. od dnia 18 września 2006 r. z informacją o wysokości podstawy wymiaru składek w 2006 r. - 5.594,51 zł, wnosząc o zaliczenie

tego okresu do stażu pracy. Decyzją z dnia 17 października 2007 r. Zakład zaliczył wnioskodawcy do stażu pracy okres od dnia 1 września 2006 r. do dnia 31 sierpnia 2007 r. w wymiarze 1. roku, w wyniku czego okresy składkowe uległy zwiększeniu z 40 lat i 3 miesięcy do 41 lat i 3 miesięcy. Decyzjami z 2008 r., 2009 r. i 2010 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych doliczał do stażu pracy wnioskodawcy, na podstawie składanych przez niego zaświadczeń o zatrudnieniu i wysokości zarobków w Spółce z o.o. (...) w K., kolejne okresy zatrudnienia. Ostatnią z wymienionych decyzji z dnia 18 października 2010 r. ZUS przyjął, że okresy składkowe wnioskodawcy wynoszą 44 lata i 4 miesiące.

W dniu 23 sierpnia 2011 r. J. M. złożył wniosek o przyznanie emerytury w powszechnym wieku emerytalnym. Ponadto złożył wniosek o przeliczenie świadczenia, załączając potwierdzenie Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Inspektorat K. z dnia 17 sierpnia 2011 r., iż podlegał ubezpieczeniom społecznym z tytułu zatrudnienia w (...) Spółce z o.o. w okresie od 3 września 1999 r. do 30 września 2000 r. oraz że w okresie od 3 września do 31 grudnia 1999 r. podstawa wymiaru składek na ubezpieczenie wynosiła 7.168,77 zł, a w okresie od 1 stycznia do 30 września 2000 r. 24.641,72 zł, a kwota wynagrodzenia za czas niezdolności do pracy w miesiącu wrześniu 2000 r. wynosiła 1486,10 zł.

Decyzją z dnia 27 września 2011 r. organ rentowy przyznał wnioskodawcy emeryturę od dnia 17 września 2011 r., to jest od osiągnięcia powszechnego wieku emerytalnego. Do ustalenia podstawy wymiaru emerytury Zakład Ubezpieczeń Społecznych przyjął przeciętną podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne z 20 lat kalendarzowych wybranych z całego okresu podlegania ubezpieczeniu, tj. z lat 1969 - 1974, 1976 - 1977, 1979 - 1981, 1984 - 1988, 1990 - 1992 i 2000. Wskaźnik wysokości podstawy wymiaru emerytury wyniósł 111,84%. Do ustalenia wysokości emerytury ZUS uwzględnił 44 lata i 4 miesiące okresów składkowych (532 miesiące) oraz 1 rok i 5 miesięcy okresów nieskładkowych (17 miesięcy). Do ustalenia wysokości emerytury w części stażowej przyjęto kwotę bazową obowiązującą w dacie nabycia prawa do emerytury w obniżonym wieku (17 września 2006 r.), wynoszącą 1.977,20 zł. Natomiast do obliczenia części socjalnej emerytury, która wynosi 24% kwoty bazowej, przyjęto kwotę bazową w wysokości 2.822,66 zł, obowiązującą w dniu 17 września 2011 r., tj. w dacie nabycia prawa do świadczenia.

Organ rentowy przyjął do ustalenia wysokości emerytury wnioskodawcy następujące zarobki: za 1972 r. - 34.988 zł, za 1973 r. - 38.382 zł, poprzednio 38.570 zł, za 1974 r. - 38.958 zł, za 1976 r. - 59.760 zł, za 1977 r. - 56.842 zł, za 1979 r. - 72.508 zł, za 1980 r. - 72.443 zł, poprzednio 72.107 zł, za 1981 r. - 97.832 zł, poprzednio 191.272 zł.

Różnica w wysokości wskaźników wysokości podstawy wymiaru ustalonych w decyzjach z dnia 3 października 2006 r. (116,76%) i z dnia 27 września 2011 r. (111,84%) wynikała z obniżenia wynagrodzeń przyjętych przez ZUS w decyzji z dnia 3 października 2006 r., na skutek wyeliminowania błędów rachunkowych, po ponownej analizie dokumentacji płacowej, załączonej do wniosku z dnia 29 sierpnia 2006 r. w latach: 1973 (38.382 zł, poprzednio 38.570 zł), 1981 (97.823,00 zł, poprzednio przyjęto kwotę z karty wynagrodzenia zliczając ją podwójnie 191.272,00 zł) oraz z wyeliminowania z podstawy wymiaru emerytury zarobków za 1978 r. w kwocie 67236,00 zł. ZUS stwierdził bowiem, że w karcie wynagrodzeń z 1978 r. brak jest dokładnej informacji, którego roku ona dotyczy.

Sąd Okręgowy w Piotrkowie Trybunalskim, po rozpoznaniu odwołania J. M. od decyzji z dnia 27 września 2011 r., prawomocnym wyrokiem z dnia 20 czerwca 2013 r., VU (...), w punkcie 1. zmienił zaskarżoną decyzję i przyznał wnioskodawcy prawo do obliczenia emerytury przy zastosowaniu dotychczasowego wskaźnika wysokości podstawy wymiaru świadczenia, wynoszącego 116,76%, oraz przyjęcia do obliczenia wskaźnika emerytury wynoszącego 24% kwoty bazowej kwoty w wysokości 2.822,66 zł, w punkcie 2. żądanie wnioskodawcy przeliczenia świadczenia zawarte w piśmie z dnia 23 sierpnia 2011 r. w oparciu o podstawę wymiaru składek za 1999 r. i 2000 r., wskazaną w potwierdzeniu ubezpieczenia pracowników i innych ubezpieczonych, Zakład Ubezpieczeń Społecznych Inspektorat K. przekazał według właściwości do rozpoznania Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych II Oddziałowi w Ł.. W uzasadnieniu wyroku Sąd Okręgowy podniósł, że organ rentowy, wydając decyzję z dnia 27 września 2011 r., w której zmodyfikował sposób ustalenia wskaźnika wysokości podstawy wymiaru i w konsekwencji obniżył wysokość emerytury wnioskodawcy, błędnie kierował się upoważnieniem określonym w art. 114 ust. 1 i ust. 1a ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. Przepis art. 114 ust. 1a ustawy został bowiem uznany za niezgodny z zasadą zaufania obywateli do państwa i stanowionego przez nie prawa, wynikającą z art. 2 oraz z art. 67 ust. 1 Konstytucji RP, wyrokiem Trybunału Konstytucyjnego z dnia 28 lutego 2012 r., K 5/11 (Dz.U. 2012 poz.251) i utracił

moc z dniem 8 marca 2012 r. Trybunał Konstytucyjny jednoznacznie stwierdził, że weryfikacja decyzji emerytalno-rentowych, wiążąca się z odmienną oceną przedłożonych wcześniej dowodów jest niedopuszczalna w świetle art. 114 ust. 1 ustawy o FUS. Sąd Okręgowy w sprawie VU 1080/11 stwierdził, że nowa decyzja organu rentowego z dnia 27 września 2011 r. została wydana na podstawie przepisu uznanego za niezgodny z Konstytucją i dokonana zmiana wskaźnika wysokości podstawy wymiaru emerytury wnioskodawcy była niedopuszczalna. Podstawą do zmiany tego wskaźnika mógłby być tylko przepis art. 114 ust. 1 ustawy, który jednak w przedmiotowej sprawie nie może mieć zastosowania, bowiem organ rentowy ujawnił swój błąd przy ponownej analizie dokumentacji istniejącej już w aktach organu rentowego, złożonej do wniosku z dnia 29 sierpnia 2006 r., w sprawie nie zostały natomiast przedłożone żadne nowe dowody, które pozwalałyby organowi rentowemu na ponowne ustalenie wysokości wskaźnika wysokości podstawy wymiaru.

Kolejnymi decyzjami z 2011 r., 2012 i 2013 r. ZUS, uwzględniając wniosku ubezpieczonego doliczał do stażu pracy, na podstawie zaświadczeń o zatrudnieniu wystawianych przez Spółkę z o.o. (...) w K., dodatkowe okresy zatrudnienia, w wyniku czego okresy składkowe ulegały zwiększeniu. Ostatnią z wymienionych decyzji z dnia 25 marca 2013 r. ZUS ustalił, że okresy składkowe wnioskodawcy wynoszą 46 lat i 9 miesięcy.

Decyzją z dnia 19 sierpnia 2013 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w Ł., wykonując wyrok Sądu Okręgowego z dnia 20 czerwca 2013 r., przeliczył od dnia 1 sierpnia 2011 r. emeryturę J. M. oraz wypłacił wyrównanie świadczenia za okres od 1 sierpnia 2011 r. do 31 sierpnia 2013 r., bez ustawowych odsetek. Wysokość świadczenia od dnia 1 sierpnia 2011 r., po uwzględnieniu waloryzacji, wyniosła 2.600,20 zł.

Do ustalenia podstawy wymiaru emerytury organ rentowy przyjął wynagrodzenia z 20 lat wybranych z całego okresu podlegania ubezpieczeniu, tj. z lat: 1969 - 1974, 1976 - 1981, 1985 - 1988, 1990 - 1992 i 2000. Wskaźnik wysokości podstawy wymiaru przyjęty do obliczenia świadczenia w tej decyzji wyniósł 117,66%. Do ustalenia wysokości emerytury ZUS uwzględnił 46 lat i 9 miesięcy okresów składkowych (561 miesięcy) oraz 1 rok i 5 miesięcy okresów nieskładkowych (17 miesięcy). Do ustalenia wysokości emerytury w części stażowej przyjęto kwotę bazową obowiązującą w dacie nabycia prawa do emerytury w obniżonym wieku (17 września 2006 r.), wynoszącą 1.977,20 zł, zaś do obliczenia składnika emerytury wynoszącego 24% kwoty bazowej przyjęto kwotę bazową 2.822,66 zł, obowiązującą w dniu 17 września 2011 r., tj. w dacie nabycia prawa do emerytury. ZUS do ustalenia wysokości emerytury wnioskodawcy przyjął następujące zarobki: za 1972 r. - 34.988 zł, za 1973 r. - 38.570 zł, za 1974 r. - 38.958 zł, za 1975 r. - 38.876 zł, za 1976 r. - 59.760 zł, za 1977 r. - 56.842 zł, za 1978 r. - 67.236 zł, za 1979 r. - 72.508 zł, za 1980 r. - 72.107 zł, za 1981 r. - 191.272 zł. Od decyzji tej J. M. odwołał się w dniu 24 października 2013 r.

Następnie Sąd ustalił, że kolejnymi decyzjami z 2013 r., 2014 r. i 2015 r. ZUS, uwzględniając wnioski ubezpieczonego zaliczał do stażu pracy, na podstawie zaświadczeń o zatrudnieniu wystawianych przez Spółkę z o.o. (...) w K., dodatkowe okresy zatrudnienia, w wyniku czego zwiększały się okresy składkowe wnioskodawcy. Ostatnią z tych decyzji z dnia 11 marca 2015 r. ZUS ustalił, że okresy składkowe uległy zwiększeniu do 48 lat i 8 miesięcy.

Sąd Okręgowy w Piotrkowie Trybunalskim, po rozpoznaniu odwołania J. M. od decyzji z dnia 19 sierpnia 2013 r., prawomocnym wyrokiem z dnia 24 marca 2015 r., V U 1466/13, zmienił zaskarżoną decyzję w ten sposób, że: w punkcie 1a - przyznał J. M. prawo do ustawowych odsetek od wyrównania świadczenia emerytalnego przyznanego z mocy wyroku Sądu Okręgowego w Piotrkowie Trybunalskim z dnia 20 czerwca 2013 r. w sprawie V U 1080/11 za okres od 1 sierpnia 2011 r. do 31 sierpnia 2013 r., w punkcie 1b - do ustalenia podstawy wymiaru emerytury J. M. przyjął przeciętną podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne z 20 lat wybranych z całego okresu podlegania ubezpieczeniu, tj. z lat: 1969 - 1974, 1976 - 1981, 1985 - 1988, 1990 - 1992 i 2000 ze wskaźnikiem wysokości podstawy wymiaru w wysokości 118, 20%, w punkcie 2 - oddalił odwołanie w pozostałej części, a w punkcie 3 - żądanie obliczenia emerytury zawarte w piśmie procesowym z dnia 5 stycznia 2015 r. przekazał do rozpoznania organowi rentowemu. Sąd Okręgowy w sprawie V U 1466/13 ustalił, że organ rentowy błędnie obliczył wynagrodzenie wnioskodawcy w latach: 1980, 1982, 1986, 1987 i na podstawie opinii biegłej księgowej przyjął, że prawidłowa wysokość wynagrodzenia J. M. wynosiła; w 1980 r. - 75.919 zł, w 1982 r. - 104.436 zł, w 1986 r. - 307.465 zł, w 1987 r. - 358.118 zł, w 2000 r. - 26.137,82 zł. Wskaźnik wysokości podstawy wymiaru emerytury, liczony na podstawie wynagrodzeń z najkorzystniejszych 20

lat wybranych z całego okresu podlegania ubezpieczeniu, tj. z lat: 1969 - 1974, 1976 - 1981, 1985 - 1988, 1990 - 1992 i 2000, przy uwzględnieniu w latach: 1980, 1986, 1987 i 2000 wynagrodzeń wyżej wymienionych oraz w roku 1981 wynagrodzenia w wysokości 191.912 zł, wynosi 118,20%.

Decyzją z dnia 7 maja 2015 r. ZUS, wykonując ów prawomocny wyrok Sądu Okręgowego z dnia 24 marca 2015 r., przeliczył wnioskodawcy emeryturę od dnia 1 sierpnia 2011 r. Do ustalenia podstawy wymiaru emerytury Zakład przyjął przeciętną podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne z 20 lat kalendarzowych wybranych z całego okresu ubezpieczenia, tj. z lat 1969 - 1974, 1976 - 1981, 1985 - 1988, 1990 - 1992 i 2000, co dało wskaźnik 118,20%. ZUS przyjął zarobki ustalone prawomocnym wyrokiem w sprawie V U 1466/13. Do ustalenia wysokości emerytury organ rentowy uwzględnił 48 lat i 8 miesięcy okresów składkowych (584 miesiące) oraz 1 rok i 5 miesięcy okresów nieskładkowych (17 miesięcy). Wysokość emerytury, obliczona na podstawie art. 53 ustawy, na dzień 17 września 2011 r. wynosiła 2727,51 zł, a po waloryzacji od 1 marca 2015 r. - 2763,51 zł.

W dniu 24 kwietnia 2015 r. J. M. złożył wniosek o przeliczenie emerytury na podstawie art. 55 ustawy zgodnie z zasadami określonymi w art. 26 ustawy, o ile będzie ona korzystniejsza. Decyzją z dnia 22 maja 2015 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w Ł. odmówił J. M. przeliczenia emerytury na podstawie art. 55 w związku z art. 27 ustawy emerytalnej. Organ rentowy podniósł, że spełnienie przez wnioskodawcę wymienionej w art. 55 ustawy przesłanki kontynuowania ubezpieczenia po osiągnięciu powszechnego wieku emerytalnego 65 lat należy oceniać na dzień zgłoszenia przez ubezpieczonego wniosku o emeryturę na podstawie art. 27 ustawy, czyli na dzień 23 sierpnia 2011 r., a w tej dacie wnioskodawca nie osiągnął 65 lat. J. M. odwołał się od tej decyzji. Prawomocnym wyrokiem z dnia 30 września 2016 r., V U 619/15, Sąd Okręgowy w Piotrkowie Trybunalskim zmienił zaskarżoną decyzję z dnia 22 maja 2015 r. w ten sposób, że ustalił, iż J. M. jest uprawniony do obliczenia emerytury zgodnie z art. 55 ustawy w związku z art. 26 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.

Decyzją z dnia 22 czerwca 2015 r. ZUS ustalił wnioskodawcy kapitał początkowy na dzień 1 stycznia 1999 r. na kwotę 194.449,42 zł. Do obliczenia podstawy wymiaru kapitału początkowego oraz obliczenia wskaźnika wysokości tej podstawy przyjęto przeciętną podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne z 10 kolejnych lat kalendarzowych, tj. od 1 stycznia 1972 r. do 31 grudnia 1981 r. Wskaźnik wysokości podstawy wymiaru kapitału początkowego wyniósł 118,54%. Podstawę wymiaru kapitału początkowego ustalono w wyniku pomnożenia wskaźnika wysokości podstawy wymiaru przez kwotę 1220,89 zł, tj. kwotę bazową, co dało kwotę 1447,24 zł. Organ rentowy przyjął w dziesięcioleciu następujące zarobki: za 1972 r. - 34.988 zł, za 1973 r. - 38.570 zł, za 1974 r. - 38.958 zł, za 1975 r. - 38.876 zł, za 1976 r. - 59.760 zł, za 1977 r. - 56.842 zł, za 1978 r. - 67.236 zł, za 1979 r. - 72.508 zł, za 1980 r. - 75.919 zł, za 1981 r. - 191.912 zł.

Decyzją z dnia 2 grudnia 2015 r. ZUS ustalił ponownie wnioskodawcy kapitał początkowy na dzień 1 stycznia 1999 r. na kwotę 189.560,91 zł. Do obliczenia podstawy wymiaru kapitału początkowego oraz obliczenia wskaźnika wysokości tej podstawy przyjęto przeciętną podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne z 10 kolejnych lat kalendarzowych, tj. od 1 stycznia 1968 r. do 31 grudnia 1977 r. Wskaźnik wysokości podstawy wymiaru kapitału początkowego wyniósł 114,19%. Podstawę wymiaru kapitału początkowego ustalono w wyniku pomnożenia wskaźnika wysokości podstawy wymiaru przez kwotę 1.220,89 zł, tj. kwotę bazową, co dało kwotę 1394,13 zł.

Następnie Sąd Okręgowy ustalił, że obliczenia podstawy wymiaru kapitału początkowego w zaskarżonej decyzji z dnia 13 grudnia 2016 r. organ rentowy przyjął przeciętną podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne z 10 kolejnych lat kalendarzowych wybranych z całego okresu ubezpieczenia, tj. z lat 1968 - 1977 r. Wskaźnik wysokości podstawy wymiaru wyniósł 114,19%. Do ustalenia wysokości kapitału początkowego ZUS uwzględnił 33 lata 10 miesięcy i 22 dni okresów składkowych (406 miesięcy) oraz 1 miesiąc okresów nieskładkowych. Podstawa wymiaru kapitału początkowego wyniosła 1.394,13 zł. Wartość kapitału początkowego wyniosła 189.860,91 zł. Zarobki wnioskodawcy w latach 1972 - 1981 kształtowały się następująco: w 1972 r. - 34.988 zł, w 1973 r. - 38.570 zł, w 1974 r. - 38.958 zł, w 1975 r. - 38.876 zł, w 1976 r. - 59.760 zł, w 1977 r. - 56.842 zł, w 1978 r. - 67.236 zł, w 1979 r. - 72.508 zł, w 1980 r. - 75.919 zł, w 1981 r. - 191.912 zł. Wskaźnik wysokości podstawy wymiaru kapitału początkowego wyliczony

z lat 1972-1981 wyniósł 118,54%. Przy przyjęciu tego wskaźnika wysokości podstawy wymiaru kapitału początkowego wysokość kapitału początkowego wyniosła 194.449,42 zł, a wysokość emerytury 3.667,83 zł.

Natomiast wskaźnik wysokości podstawy wymiaru kapitału początkowego wyliczony z 20 najkorzystniejszych lat wybranych z całego okresu ubezpieczenia, tj. 1968 - 1974, 1976 - 1981, 1985 - 1988, 1990 - 1992, jest niższy, wynosi 117,34%.

W tak ustalonym stanie faktycznym Sąd zważył, iż odwołania od decyzji z dnia 13 grudnia 2016 r. i 16 grudnia 2016 r. częściowo należy uwzględnić.

Zaskarżoną decyzją z dnia 16 grudnia 2016 r. emerytura wnioskodawcy została wyliczona na podstawie art. 55 w związku z art. 26 ustawy o emeryturach i rentach z FUS. Wysokość takiej emerytury jest uzależniona od wysokości kapitału początkowego, który został ustalony zaskarżoną decyzją z dnia 13 grudnia 2016 r.

Zakład Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w Ł., wykonując sporną decyzją z dnia 13 grudnia 2016 r. wyrok Sądu Okręgowego z dnia 30 września 2016 r., nie ustalił prawidłowo wysokości kapitału początkowego, co w konsekwencji doprowadziło do zaniżenia wysokości emerytury obliczonej na podstawie art. 26 ustawy w związku z art. 55 ustawy o emeryturach i rentach z FUS. Do ustalenia podstawy wymiaru kapitału początkowego ZUS nie przyjął bowiem najkorzystniejszego dla wnioskodawcy okresu 1972 - 1981, a wyliczył kapitał z lat 1968 - 1977, a nadto zaniżył wysokość zarobków wnioskodawcy za 1971 r. - 45.578 zł, zamiast 45.878 zł oraz za 1973 r. - 38.382 zł, zamiast 38.570 zł. Organ rentowy twierdził, że wybór okresu do ustalenia wysokości kapitału początkowego jest najkorzystniejszy dla wnioskodawcy oraz że obliczenie wysokości zarobków zostało dokonane prawidłowo, gdyż wyeliminowano uprzednio popełnione przez organ rentowy błędy rachunkowe. Stanowiska tego Sąd pierwszej instancji nie zaakceptował.

Wysokość zarobków wnioskodawcy w latach 1969 - 1974, 1976 - 1981, 1984 - 1988, 1990 - 1992 była przedmiotem ustaleń w sprawie zakończonej prawomocnym wyrokiem Sądu Okręgowego w Piotrkowie Trybunalskim z dnia 20 czerwca 2013 r., z odwołania wnioskodawcy od decyzji z dnia 27 września 2011 r. o przyznaniu prawa do emerytury (V U 1080/11). Sąd Okręgowy w tej sprawie przyznał wnioskodawcy prawo do obliczenia emerytury przy zastosowaniu dotychczasowego wskaźnika wysokości podstawy wymiaru świadczenia - 116,76%. Wskaźnik 116,76% został ustalony przy obliczaniu wysokości emerytury wnioskodawcy w obniżonym wieku emerytalnym na podstawie art. 53 ustawy o emeryturach i rentach z FUS decyzją z dnia 3 października 2006 r. od podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne z 20 lat kalendarzowych wybranych z całego okresu podlegania ubezpieczeniu, tj. z lat: 1969 - 1974, 1976 - 1981, 1984 - 1988, 1990 - 1992. Organ rentowy w decyzji z dnia 3 października 2006 r. ustalił wskaźnik wysokości podstawy wymiaru z wymienionych lat na 116,76% na podstawie przedstawionych przez wnioskodawcę zaświadczeń o zatrudnieniu i wynagrodzeniu oraz kart wynagrodzeń. Sąd Okręgowy w sprawie V U 1080/11 stwierdził, że nowa decyzja organu rentowego z dnia 27 września 2011 r. została wydana na podstawie przepisu art. 114 ust. 1a ustawy, który to przepis uznany został za niezgodny z Konstytucją, a co za tym idzie obniżenie wskaźnika wysokości podstawy wymiaru emerytury wnioskodawcy było niedopuszczalne. Podstawą do zmiany tego wskaźnika mógłby być tylko przepis art. 114 ust. 1 ustawy, który jednak w przedmiotowej sprawie nie mógł mieć zastosowania, bowiem ZUS ujawnił swój błąd przy ponownej analizie dokumentacji istniejącej już w aktach organu rentowego, złożonej do wniosku z dnia 29 sierpnia 2006 r. W sprawie nie zostały więc przedłożone żadne nowe dowody, które pozwalałyby organowi rentowemu na ponowne ustalenie wysokości wskaźnika wysokości podstawy wymiaru. Sąd w sprawie V U 1080/11 stwierdził stanowczo, że błędnie obliczone przez ZUS zarobki wnioskodawcy za lata 1971, 1973, 1981 nie mogą ulec obniżeniu, gdyż ubezpieczony nie złożył za te lata nowej dokumentacji płacowej, niż ta złożona w 2006 r. W związku z powyższym organ rentowy musi honorować wysokość zarobków wnioskodawcy ustaloną decyzją z dnia 3 października 2006 r., a te wynosiły odpowiednio: w 1971 r. - 45.878 zł, w 1973 r. - 38.570 zł i w 1981 r. - 191.272 zł.

Sąd Okręgowy podkreślił, że w niniejszej sprawie jest tym wyrokiem związany na podstawie art. 365 k.p.c., a nadto kwestia ta korzysta z powagi rzeczy osądzonej. Prawomocny wyrok w sprawie V U 1080/11 ma powagę rzeczy osądzonej co do tego, co w związku z podstawą sporu stanowiło przedmiot rozstrzygnięcia (wysokość zarobków wnioskodawcy za lata 1971, 1973, 1981) między tymi samymi stronami. Powaga rzeczy osądzonej oznacza

niedopuszczalność ponownego rozpoznania i rozstrzygnięcia sprawy, która została już prawomocnie osądzona. Pozytywny skutek rzeczy osądzonej stwarza nie tylko zakaz dokonywania ustaleń sprzecznych z wcześniej osądzoną kwestią, ale także zakaz prowadzenia w tym zakresie postępowania dowodowego. Skutek ten w rozważanym przypadku dotyczy wysokości zarobków wnioskodawcy z lat 1980, 1982, 1986 i 1987. W sprawie V U 1466/13 Sąd Okręgowy ustalił prawomocnym wyrokiem, że organ rentowy błędnie obliczył wynagrodzenie wnioskodawcy w w/w latach i na podstawie opinii biegłej księgowej ustalił, że prawidłowa wysokość wynagrodzenia J. M. wynosiła: w 1980 r. - 75.919 zł, w 1982 r. - 104.436 zł, w 1986 r. - 307.465 zł, w 1987 r. - 358.118 zł. Jednocześnie Sąd Okręgowy w sprawie V U 1466/13 ustalił, że wskaźnik wysokości podstawy wymiaru emerytury wnioskodawcy liczony na podstawie wynagrodzeń z najkorzystniejszych 20 lat wybranych z całego okresu podlegania ubezpieczeniu, przy uwzględnieniu prawidłowo obliczonego wynagrodzenia w latach 1980, 1986, 1987 oraz w 2000 r. i w 1981 r. wynagrodzenia w wysokości 191.912 zł, wynosi 118,20%.

W niniejszej sprawie, z uwagi na związanie prawomocnymi wyrokami w sprawach V U 1080/11 i V U 1466/13 oraz powagą rzeczy osądzonej co do wysokości zarobków wnioskodawcy za lata 1971, 1973, 1980, 1981, 1982, 1986, 1987 organ rentowy nie mógł ustalać na nowo, na podstawie tej samej dokumentacji płacowej, wynagrodzeń J. M., ani też skutecznie zgłaszać wniosków dowodowych celem ich weryfikacji. Takie wnioski były niedopuszczalne, co legło u podstaw oddalenia wniosku dowodowego o ponowne ustalenie wysokości zarobków na podstawie opinii biegłego. Sąd zauważył przy tym, że zarobki wnioskodawcy z lata 1969 - 1974, 1976 - 1981, 1985 - 1988, 1990 - 1992 i 2000 były przedmiotem opinii biegłej księgowej w sprawie V U 1466/13. Organ rentowy jest związany rozstrzygnięciem i musi honorować wysokość zarobków wnioskodawcy za lata 1971, 1973, 1980, 1981, 1982, 1986, 1987, ustalonych prawomocnymi wyrokami Sądu Okręgowego w Piotrkowie Trybunalskim w sprawach V U 1080/11 i V U 1466/13 w każdym przypadku przeliczania wysokości świadczenia skarżącego i bez względu na podstawę prawną świadczenia, tj. bez względu na to, czy podstawą jest przepis art. 53 ustawy, czy też art. 26 i 27 ustawy.

Przy przyjęciu zarobków J. M. za sporne lata 1971, 1973, 1980, 1981, 1982, 1986, 1987 w wysokości ustalonej w sprawach V U 1080/11 i V U 1466/13, najkorzystniejszym okresem do ustalenia wysokości kapitału początkowego jest dziesięciolecie od 1 stycznia 1972 r. do 31 grudnia 1981 r. Wskaźnik wysokości podstawy wymiaru kapitału początkowego wyliczony z lat 1972 - 1981 wynosi 118,54% i jest korzystniejszy od wskaźnika wyliczonego z 20 najkorzystniejszych lat wybranych z całego okresu ubezpieczenia (1968 - 1974, 1976 - 1981, 1985 - 1988, 1990 - 1992), który wynosi 117,34%. Jednocześnie jest on korzystniejszy od wskaźnika przyjętego w zaskarżonej decyzji z 13 grudnia 2016 r., wyliczonego z lat 1969 - 1977. Taki też wskaźnik podstawy wymiaru kapitału (118,54%) organ rentowy przyjął w decyzji z dnia 22 czerwca 2015 r.

Sąd oddalił odwołanie J. M. w zakresie żądania doliczenia do kapitału początkowego okresu różnicy pomiędzy wiekiem emerytalnym a faktycznym wiekiem przejścia na emeryturę na podstawie art. 185 ust 1 ustawy o emeryturach i rentach z FUS. Przepis ten stanowi, że przy ustalaniu wysokości emerytury dla osób nabywających prawo do emerytury w wieku określonym w art. 184 ustawy, kapitał początkowy podlega przeliczeniu poprzez dodanie do okresów składkowych okresu różnicy pomiędzy wiekiem emerytalnym, o którym mowa w art. 24 ustawy (co najmniej 65 lat dla mężczyzn), a faktycznym wiekiem przejścia na emeryturę. Do przeliczonego kapitału początkowego stosuje się przepisy art. 173 ust. 3-6.

Przywołany przepis dotyczy kwestii przeliczania kapitału początkowego przy ustalaniu wysokości emerytury przez ubezpieczonych urodzonych po 31 grudnia 1948 r., nabywających prawo do emerytury w wieku określonym w art. 184, tj. w wieku, w którym przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32 (zatrudnienie w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze), 33 (ubezpieczenie z tytułu działalności twórczej lub artystycznej), 39 (praca górnicza) i 40 (emerytura kolejowa). Rację ma organ rentowy, że przepis art. 185 ustawy nie ma zastosowania do wnioskodawcy, gdyż nie należy on do kręgu osób objętych jego treścią. Skarżący jest bowiem osobą urodzoną przed 31 grudnia 1948 r. Nadto prawo do emerytury na podstawie art. 26 ustawy nabył dopiero z dniem 1 kwietnia 2015 r. na podstawie prawomocnego wyroku Sądu Okręgowego w Piotrkowie Trybunalskiego z dnia 30 września 2016 r. w sprawie V U 619/15, a zatem po osiągnięciu powszechnego wieku emerytalnego. Tymczasem

przepis art. 185 ustawy ma zastosowanie do osób, które nabywają prawo do emerytury z art. 26 ustawy przed osiągnięciem powszechnego wieku emerytalnego.

Sąd stwierdził, że brak było podstaw do odrzucenia odwołania od decyzji z dnia 24 stycznia 2017 r. odmawiającej wnioskodawcy prawa do odsetek od wyrównania emerytury obliczonej na podstawie art. 55 w związku z art. 26 ustawy. Wprawdzie skarżący złożył odwołanie od tej decyzji w dniu 25 maja 2017 r., ale aktach ZUS nie ma dowodu doręczenia przedmiotowej decyzji wnioskodawcy, co wyklucza uznanie, że odwołanie zostało złożone ze znacznym przekroczeniem terminu do jego złożenia. Tym samym odwołanie zasługiwało na merytoryczne rozpoznanie i okazało się uzasadnione.

Wydając zaskarżoną decyzję organ rentowy powołał się na przepisy art. 118 ust. 1 i ust. 1a ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. Zgodnie z treścią art. 118 ust. 1 ustawy, organ rentowy wydaje decyzję w sprawie prawa do świadczenia lub ustalenia jego wysokości po raz pierwszy w ciągu 30 dni od wyjaśnienia ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania tej decyzji, z uwzględnieniem ust. 2 i 3 oraz art. 120. Natomiast art. 118 ust. 1a ustawy stanowi, że w razie ustalenia prawa do świadczenia lub jego wysokości orzeczeniem organu odwoławczego, za dzień wyjaśnienia ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji uważa się również dzień wpływu prawomocnego orzeczenia organu odwoławczego. Wyjaśnienie okoliczności niezbędnych do wydania decyzji należy do organu rentowego. Nie zmienia tego faktu treść art. 118 ust. 1a ustawy, przepis ten ma bowiem wąski zakres przedmiotowy. Jego wykładnia systemowa prowadzi do wniosku, że na potrzeby ustalenia odpowiedzialności organu rentowego z tytułu opóźnienia w ustaleniu lub wypłacie świadczeń, sens wyrażonej w tym przepisie normy prawnej jest taki, że za dzień wyjaśnienia ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji, uznaje się również dzień wpływu prawomocnego orzeczenia, o ile za nieustalenie tych okoliczności odpowiedzialność nie ponosi organ rentowy. Podobnie wypowiedział się Trybunał Konstytucyjny w wyroku z dnia 11 września 2007 r., P 11/07 (OTK-A 2007/8/97), stwierdzając, że przepis art. 118 ust. 1a jest zgodny z Konstytucją, ale tylko pod warunkiem ściśle określonej jego interpretacji. Ma on być rozumiany w ten sposób, że za dzień wydania ostatniej decyzji uznaje się dzień wpływu do ZUS prawomocnego orzeczenia sądu, gdy postępowanie nie było zawinione przez organ rentowy. W związku z tym w sytuacji, gdy uprawniony występuje z roszczeniem o zapłatę odsetek, obowiązkiem sądu jest ustalenie, czy za opóźnienie w ustaleniu lub wypłacie świadczenia odpowiedzialność ponosi organ rentowy.

Z materiału dowodowego sprawy V U 619/15 Sądu Okręgowego w Piotrkowie Trybunalskim oraz z dokumentów zgromadzonych w aktach emerytalnych ubezpieczonego wynika jednoznacznie, że za opóźnienie w ustaleniu prawa do emerytury w następstwie wniosku J. M. z dnia 1 kwietnia 2015 r. odpowiedzialność ponosi organ rentowy. Z uzasadnienia wyroku wydanego w sprawie V U 619/15 wynika, że odmowa ustalenia wysokości emerytury na podstawie art. 55 w związku z art. 26 ustawy była błędem organu rentowego, który dokonał nieprawidłowej wykładni art. 55 ustawy o emeryturach i rentach z FUS. Tym samym za zasadne Sąd Okręgowy uznał żądanie wnioskodawcy w zakresie odsetek ustawowych od wypłaconego świadczenia, albowiem zgodnie z art. 85 ust. 1 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych, jeżeli zakład - w terminach przewidzianych w przepisach określających zasady przyznawania i wypłacania świadczeń pieniężnych z ubezpieczeń społecznych lub świadczeń zleconych do wypłaty na mocy odrębnych przepisów albo umów międzynarodowych - nie ustalił prawa do świadczenia lub nie wypłacił tego świadczenia, jest obowiązany do wypłaty odsetek od tego świadczenia w wysokości odsetek ustawowych określonych przepisami prawa cywilnego. Nie dotyczy to przypadku, gdy opóźnienie w przyznaniu lub wypłaceniu świadczenia jest następstwem okoliczności, za które Zakład nie ponosi odpowiedzialności. Na podstawie przywołanych przepisów Sąd stwierdził, że organ rentowy winien wypłacić odsetki od wypłaconego wnioskodawcy wyrównania emerytury za okres od 1 kwietnia 2015 r. do dnia 16 grudnia 2016 r.

Z tych też względów Sąd Okręgowy z mocy art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. orzekł jak w punkcie 2 sentencji. O kosztach procesu orzeczono na podstawie art. 98 k.p.c.

Wyrok Sądu Okręgowego zaskarżył apelacją J. M., zastąpiony profesjonalnie, w części:

1/ co do pkt 1 w zakresie oddalającym odwołanie w części dotyczącej żądania doliczenia do kapitału początkowego okresu równego różnicy pomiędzy wiekiem emerytalnym, a faktycznym wiekiem przejścia na emeryturę na podstawie art. 185 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z FUS;

2/ co do pkt 2 w zakresie ustalenia daty końcowej przyznanego prawa do odsetek, to jest w zakresie odsetek za okres od dnia 16 grudnia 2016 r. do dnia 24 stycznia 2017 r.

Zaskarżonemu wyrokowi zarzucił naruszenie prawa materialnego:

- art. 185 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z FUS poprzez jego niewłaściwą wykładnię, polegającą na oddaleniu odwołania w zakresie żądania doliczenia do kapitału początkowego okresu równego różnicy pomiędzy wiekiem emerytalnym a faktycznym wiekiem przejścia na emeryturę i przyjęciu, że wnioskodawca nie należy do kręgu osób objętych jego treścią w sytuacji, gdy wnioskodawca należy do osób objętych ww. przepisem,

- art. 85 ust. 1 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych przez błędną jego wykładnię polegającą na przyjęciu, że należne wnioskodawcy prawo do odsetek od wyrównania świadczenia emerytalnego obejmuje okres do dnia 16 grudnia 2016 r. w sytuacji, gdy owo wyrównanie zostało wypłacone dopiero w dniu 24 stycznia 2017 r., a zatem odsetki winny być naliczane do tego dnia, tj. do dnia zapłaty.

W świetle tych zarzutów apelujący wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku w pkt 1 przez dodatkowe wskazanie, iż wyliczenie świadczenia winno nastąpić także poprzez doliczenie do kapitału początkowego wnioskodawcy okresu równego różnicy pomiędzy wiekiem emerytalnym a faktycznym wiekiem przejścia na emeryturę na podstawie art. 185 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z FUS oraz w pkt 2 przez przyznanie wnioskodawcy prawa do odsetek od wyrównanego świadczenia emerytalnego za okres od dnia 1 kwietnia 2015 r. do dnia 24 stycznia 2017 r. Wniósł także o zasądzenie od organu rentowego zwrotu kosztów procesu przed Sądem drugiej instancji.

Pełnomocnik organu rentowego domagał się oddalenia apelacji.

Sąd Apelacyjny w Łodzi zważył, co następuje:

Apelacja ubezpieczonego nie jest zasadna.

Sąd Okręgowy prawidłowo i nadzwyczaj drobiazgowo ustalił stan faktyczny oraz poczynił trafne wywody prawne. Sąd Apelacyjny oceniając jako poprawne ustalenia faktyczne i rozważania dokonane przez Sąd pierwszej instancji uznaje je za własne, co oznacza, że zbędne jest ich szczegółowe powtarzanie (por. wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 22 sierpnia 2001 r., V CKN 348/00, LEX 52761, z dnia 22 lutego 2010 r., I UK 233/09, LEX 585720, z dnia 24 września 2009 r., II PK 58/09, LEX 558303).

Odnosząc się do zarzutów apelacji zważyć trzeba, iż treść zarzutu obraży art. 185 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t.j. Dz.U z 2018 r. poz. 1270) zasadniczo stanowi powtórzenie stanowiska prezentowanego w postępowaniu przed Sądem pierwszej instancji, do którego Sąd Okręgowy ustosunkował się w pisemnych motywach wyroku. Sąd Apelacyjny argumentację Sądu a quo podziela. Przepis ten *expressis verbis* przewiduje, że tylko przy ustalaniu wysokości emerytury dla osób nabywających prawo do emerytury w wieku określonym w art. 184 kapitał początkowy podlega przeliczeniu poprzez dodanie do okresów składkowych okresu równego różnicy pomiędzy wiekiem emerytalnym, o którym mowa w art. 24, a faktycznym wiekiem przejścia na emeryturę.

Przypomnieć trzeba, że J. M. nie nabył prawa do emerytury w obniżonym wieku z tytułu pracy w warunkach szczególnych (w 2006 r.) na podstawie art. 184 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, gdyż emerytura na podstawie art. 184 ustawy przysługuje tylko ubezpieczonym urodzonym po 31 grudnia 1948 r. Ubezpieczeni urodzeni przed 31 grudnia 1948 r. (jak wnioskodawca urodzony (...)) nabywają emeryturę z tytułu pracy w warunkach szczególnych

na podstawie art. 32 ustawy i emerytura ta była w przypadku skarżącego obliczona w systemie zdefiniowanego świadczenia, a nie w systemie zdefiniowanej składki (kapitałowa).

Instytucja kapitału początkowego, wprowadzona ustawą o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, związana jest z nowymi zasadami ustalania emerytury, którą oblicza się na podstawie sumy składek zgromadzonych na indywidualnym koncie emerytalnym w całym okresie ubezpieczenia (art. 25 ust. 1). Jak wynika z art. 173 ust. 1 ustawy, dla osób objętych tymi zasadami, które podlegały ubezpieczeniom przed wejściem w życie ustawy, gdy składki nie były jeszcze obowiązkowo ewidencjonowane na indywidualnych kontach, ustala się kapitał początkowy. Kapitał oblicza się według reguł określonych w art. 174, z odesłaniem do art. 53 ustawy emerytalnej. W świetle art. 53 i art. 174 ust. 1 kapitał początkowy stanowi wypadkową trzech wielkości: kwoty bazowej (art. 174 ust. 7), podstawy wymiaru świadczenia (obliczonej stosownie do art. 15, 16, 17 ust. 1 i 3 i art. 18 w związku z art. 174 ust. 3, z tym, że okres kolejnych 10 lat kalendarzowych jest wybierany z okresu sprzed 1 stycznia 1999 r.) oraz okresów składkowych i nieskładkowych (art. 6 i 7 w związku z art. 174 ust. 2). Kapitał początkowy składa się z części uzależnionej od udokumentowanych okresów składkowych, od udokumentowanych okresów nieskładkowych oraz z części socjalnej. Okresy składkowe (przebyte do 1999 r.) liczone są po 1,3% podstawy wymiaru za każdy rok okresów składkowych. Okresy nieskładkowe (także przebyte do 1999 r.) liczone są po 0,7% podstawy wymiaru za każdy rok okresów nieskładkowych. Część socjalną ustala się przy uwzględnieniu kwoty bazowej oraz współczynnika proporcjonalnego do wieku i stażu ubezpieczeniowego (okresów składkowych i nieskładkowych) osiągniętego do dnia 31 grudnia 1998 r. Suma kwot: części za okresy składkowe, części za okresy nieskładkowe oraz części socjalnej mnożona jest przez średnie dalsze trwanie życia. Tak wyliczona kwota stanowi wartość kapitału początkowego na dzień 1 stycznia 1999 r. Staż ubezpieczeniowy oznacza więc udowodnione do dnia 31 grudnia 1998 r. okresy składkowe i nieskładkowe. Uzupełnienie przewidziane w art. 185 ust. 1 ustawy traktowane jest jako „fikcyjny” okres składkowy. Faktycznie natomiast nie jest to udowodniony, rzeczywiście przebyty przez ubezpieczonego okres składkowy.

Sama już wykładnia literalna art. 185 ust. 1 ustawy emerytalnej nie pozostawia wątpliwości, iż przepis ten dotyczy jedynie emerytur przyznawanych w wieku określonym w art. 184 ustawy, tj. m.in. emerytur w obniżonym wieku emerytalnym z tytułu pracy w szczególnych warunkach, dla kategorii ubezpieczonych urodzonych po 31 grudnia 1948 r. W takich wypadkach możliwa jest sytuacja, że istnieje pewien okres pomiędzy faktycznym wiekiem przejścia na emeryturę w obniżonym wieku, a powszechnym wiekiem emerytalnym. Tę właśnie emeryturę „wcześniejszą” (a nie wiekową), będącą przy tym emeryturą obliczoną na podstawie art. 26 ustawy, przelicza się przez dodanie fikcyjnych okresów składkowych równych różnicy pomiędzy owym wiekiem obniżonym, a wiekiem powszechnym. Przepis art. 185 ust. 1 ustawy dotyczy więc „młodszych” ubezpieczonych i nie znajduje w ogóle zastosowania do emerytury przewidzianej w art. 24 ustawy emerytalnej, gdyż prawo do tego świadczenia przysługuje wyłącznie po osiągnięciu powszechnego wieku emerytalnego. Nie występuje tu zatem różnica wieku, o której traktuje art. 185 ust. 1 ustawy. Oznacza to, że nie istnieje możliwość powiększenia wymiaru okresów składkowych przyjętych do ustalenia wysokości emerytury przyznanej wnioskodawcy na podstawie orzeczenia sądu, zmieniającego decyzję z dnia 22 maja 2015 r. (od 1 kwietnia 2015 r.) o okres stanowiący różnicę pomiędzy powszechnym wiekiem emerytalnym a faktycznym wiekiem przejścia na emeryturę. Jest to bowiem emerytura przysługująca wnioskodawcy już w wieku powszechnym, a ta nie podlega obliczeniu przez przeliczenie kapitału początkowego w myśl art. 185 ustawy. W uproszczeniu, jeśli nazwać emeryturę w obniżonym wieku emeryturą „pierwszą”, a emeryturę w wieku powszechnym emeryturą „drugą”, to przeliczeniu według mechanizmu opisanego w art. 185 ustawy emerytalnej podlega tylko emerytura „pierwsza”, a nie emerytura „druga”, przy której nie ma już czego uzupełniać. Zaskarżona decyzja dotyczy emerytury „drugiej”, gdyż emerytura ta, obliczona w systemie zdefiniowanej składki, przysługuje wnioskodawcy już w wieku powszechnym. Emerytury w obniżonym wieku J. M. nie pobiera od 2011 r. i nie była ona emeryturą obliczoną na podstawie art. 26 ustawy emerytalnej. Słusznie skonstatował Sąd Okręgowy, że przepis art. 185 ustawy ma zastosowanie wyłącznie do osób, które nabyły prawo do emerytury obliczonej na podstawie art. 26 ustawy przed osiągnięciem powszechnego wieku emerytalnego, a przy tym omawiana regulacja odnosi się tylko do ubezpieczonych nabywających prawo do emerytury z tytułu pracy w szczególnych warunkach na podstawie art. 184 (urodzonych po 31 grudnia 1948 r.), nie zaś art. 32 ustawy emerytalnej (urodzonych przed 31 grudnia 1948 r.). Apelacyjny zarzut obraży art. 185 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z FUS jest więc w okolicznościach sprawy całkowicie chybiony.

Sąd Apelacyjny nie podziela także zarzutu obrazy art. 85 ust. 1 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (t.j. Dz.U. z 2017 r. poz. 1778). Zarzut ten wynika prawdopodobnie z niewłaściwego zrozumienia sentencji zaskarżonego wyroku w punkcie drugim, w którym Sąd Okręgowy przyznał wnioskodawcy prawo do odsetek od wyrównania świadczenia emerytalnego. Opisał dalej, że wyrównanie to dotyczy świadczenia emerytalnego, wynikającego z decyzji z dnia 16 grudnia 2016 r., za okres od 1 kwietnia 2015 r. do 16 grudnia 2016 r. W istocie decyzja z dnia 16 grudnia 2016 r. przewiduje wyrównanie świadczenia poczynając od dnia 1 kwietnia 2015 r. (od pierwszego dnia miesiąca, w którym złożono wniosek o emeryturę, tj. 24 kwietnia 2015 r.) do daty wydania decyzji, gdyż po 16 grudnia 2016 r. emerytura przysługuje już jako świadczenie bieżące, a nie wyrównane. Daty zakreślone w sentencji wyroku dotyczą oczywiście należności głównej, wynikającej z decyzji ZUS, a nie odsetek, jako świadczenia ubocznego, do którego Sąd Okręgowy przyznał jedynie prawo, określając od jakiego świadczenia należą się odsetki. Wysokość należnych odsetek ustali organ rentowy w tzw. decyzji wykonawczej, w której zapewne określi okres, za który obliczy odsetki (z wysokim prawdopodobieństwem do dnia zapłaty należności głównej, jak oczekuje apelujący). Jest zupełnie nielogiczne, aby odczytywać, jak czyni to skarżący, że zaskarżony wyrok dotyczy odsetek należnych od dnia 1 kwietnia 2015 r. do dnia 16 grudnia 2016 r., a więc że już w dniu 1 kwietnia 2015 r. organ rentowy popadł w opóźnienie w rozumieniu art. 85 ust. 1 ustawy systemowej, skoro wniosek o emeryturę złożony został 24 kwietnia 2015 r. Od dnia 1 kwietnia 2015 r. przysługuje wnioskodawcy należność główna, czyli emerytura, zaś odsetki od świadczenia mają związek przede wszystkim z terminem do wydania decyzji (art. 118 ust. 1 i ust. 1a ustawy emerytalnej).

Stwierdzając, że apelacja J. M. nie zawiera uzasadnionych podstaw Sąd drugiej instancji środek odwoławczy oddalił, z mocy art. 385 k.p.c.